



HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN



Partiële herziening van het peilbesluit Oudegein 2014 (2019)

Toelichting





Inhoudsopgave

- I. Waarom een herziening?
- II. Het gebied in vogelvlucht
- III. Het watersysteem
- IV. Waterhuishoudkundige toets
- V. Effecten op omgeving
- VI. Inspraak en informatie

Waarom een herziening?



Partiële herziening

In de herziening legt het waterschap de nieuwe peilgebiedsgrenzen vast. De peilgebiedsgrenzen worden gewijzigd vanwege de optimalisatie van het watersysteem.

Het watersysteem in park Oudegein wordt aangepast vanwege het [project Klimaatbestendige Wateraanvoer \(KWA+\)](#). Met de uitbreiding van de KWA+ zal de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel, de Doorslag en het Merwedekanaal vaker en langer op een hoger peil staan. Om het kasteel in park Oudegein te beschermen tegen wateroverlast zal stuw Oudegein dicht moeten staan als de KWA+ in werking is. Hierdoor kan park Oudegein zijn water niet meer via deze weg afvoeren naar de Doorslag als de KWA+ aanstaat.

In het projectplan KWA+ Park Oudegein (DM 1408315) is daarom een reeks maatregelen voorzien die het watersysteem geschikt maken voor de uitbreiding van de KWA+ en tevens het systeem meer robuust maken. De aanpassingen zullen zorgen voor betere doorstroming en waterkwaliteit. In het plan zullen de peilgebiedsgrenzen van twee peilgebieden wijzigen. Daarnaast wordt de slotgracht van het kasteel toegevoegd aan het peilbesluit. Deze wijziging wordt in de partiële herziening van het peilbesluit vastgelegd.

Waaruit bestaat de herziening?

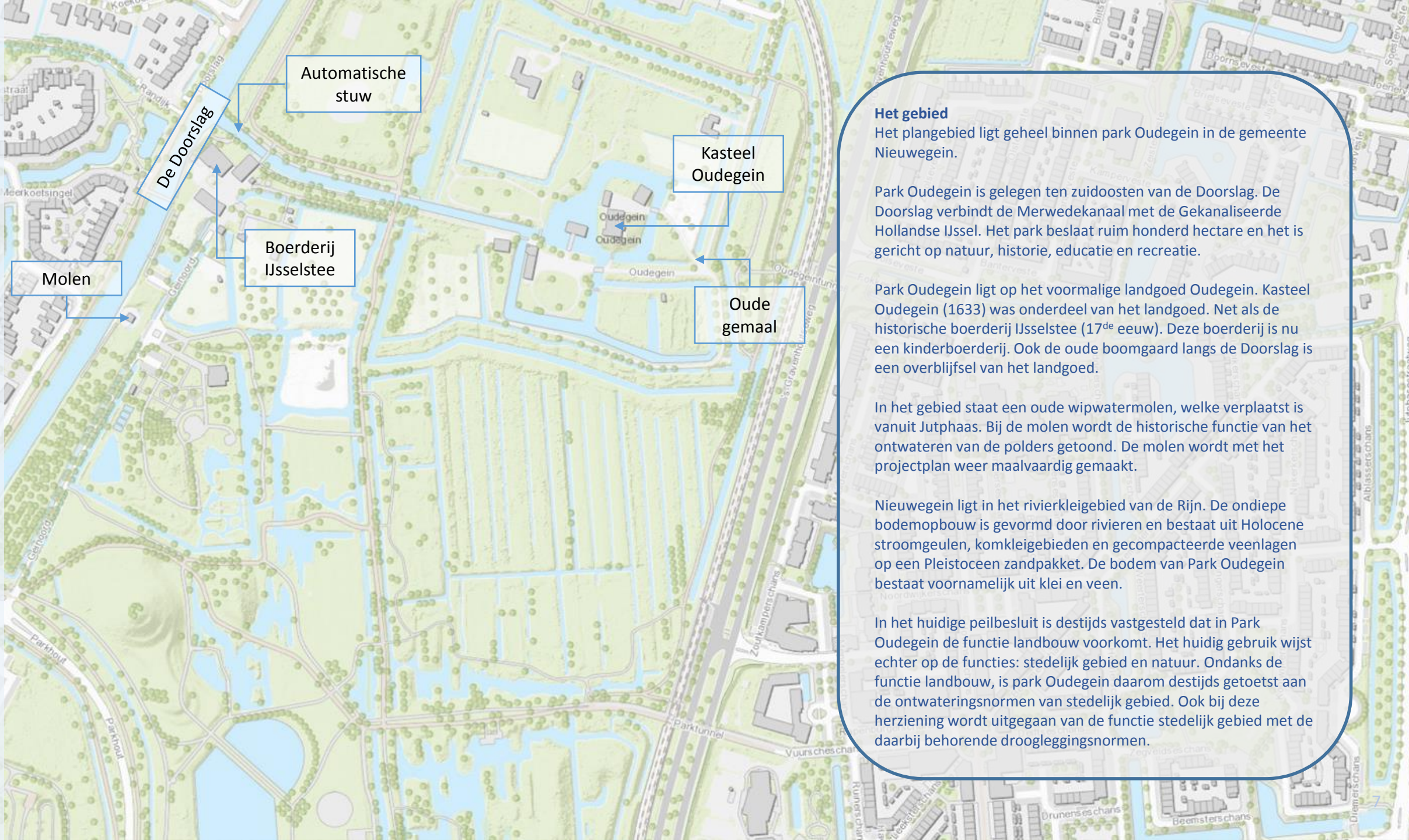
Partiële herzieningen bestaan uit drie onderdelen: de besluittekst van de partiële herziening, een aangepaste peilbesluitkaart en de toelichting.

De officiële **besluittekst** van de partiële herziening, het juridische document, geeft de wijzigingen van de peilbesluittekst aan.

De aangepaste **peilbesluitkaart** geeft een ruimtelijk overzicht van de peilgebieden, waterpeilen en het peilbeheer. Op de kaart zijn ook de belangrijkste watergangen, peilregulerende kunstwerken (stuwen, gemalen, inlaten) en peilschalen opgenomen.

In de **toelichting** lezen de ingelanden wat de wijzigingen zijn en wat de effecten van de wijzigingen zijn op de omgeving.

Het gebied in vogelvlucht



Het gebied

Het plangebied ligt geheel binnen park Oudegein in de gemeente Nieuwegein.

Park Oudegein is gelegen ten zuidoosten van de Doorslag. De Doorslag verbindt de Merwedekanaal met de Gekanaliseerde Hollandse IJssel. Het park beslaat ruim honderd hectare en het is gericht op natuur, historie, educatie en recreatie.

Park Oudegein ligt op het voormalige landgoed Oudegein. Kasteel Oudegein (1633) was onderdeel van het landgoed. Net als de historische boerderij IJsselstee (17^{de} eeuw). Deze boerderij is nu een kinderboerderij. Ook de oude boomgaard langs de Doorslag is een overblijfsel van het landgoed.

In het gebied staat een oude wipwatermolen, welke verplaatst is vanuit Jutphaas. Bij de molen wordt de historische functie van het ontwateren van de polders getoond. De molen wordt met het projectplan weer maalvaardig gemaakt.

Nieuwegein ligt in het rivierkleigebied van de Rijn. De ondiepe bodemopbouw is gevormd door rivieren en bestaat uit Holocene stroomgeulen, komkleigebieden en gecompacteerd veenlagen op een Pleistoceen zandpakket. De bodem van Park Oudegein bestaat voornamelijk uit klei en veen.

In het huidige peilbesluit is destijds vastgesteld dat in Park Oudegein de functie landbouw voorkomt. Het huidige gebruik wijst echter op de functies: stedelijk gebied en natuur. Ondanks de functie landbouw, is park Oudegein daarom destijds getoetst aan de ontwateringsnormen van stedelijk gebied. Ook bij deze herziening wordt uitgegaan van de functie stedelijk gebied met de daarbij behorende droogleggingsnormen.

Het watersysteem

Het huidige watersysteem

Bij het opstellen van het huidige peilbesluit is het watersysteem van park Oudegein in samenwerking met de gemeente en de bewoners in kaart gebracht. Alle watergangen in het gebied zijn in beheer van de gemeente (tertiaire watergangen), behalve de primaire watergang naar en rond het kasteel. Deze watergang staat in rechtstreekse verbinding met de Doorslag.

In het huidige watersysteem watert peilgebied ODG_006 via een aantal duikers af op peilgebied ODG_003. Via het huidige gemaal wordt het water gepompt naar de primaire watergang rond het kasteel. Tussen het watersysteem van het park en de Doorslag is een automatische stuw aanwezig. Deze stuw ligt in de Oostelijke Doorslagkade en in tijden van KWA gaat de stuw dicht. Er kan dan geen waterafvoer plaatsvinden. Wanneer er in deze situatie een flinke regenbui valt, kan het systeem het overtollige water niet kwijt op de Doorslag. Hierdoor kan er wateroverlast optreden in de lage gedeelten van het park.

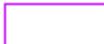
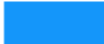
Het nieuwe watersysteem

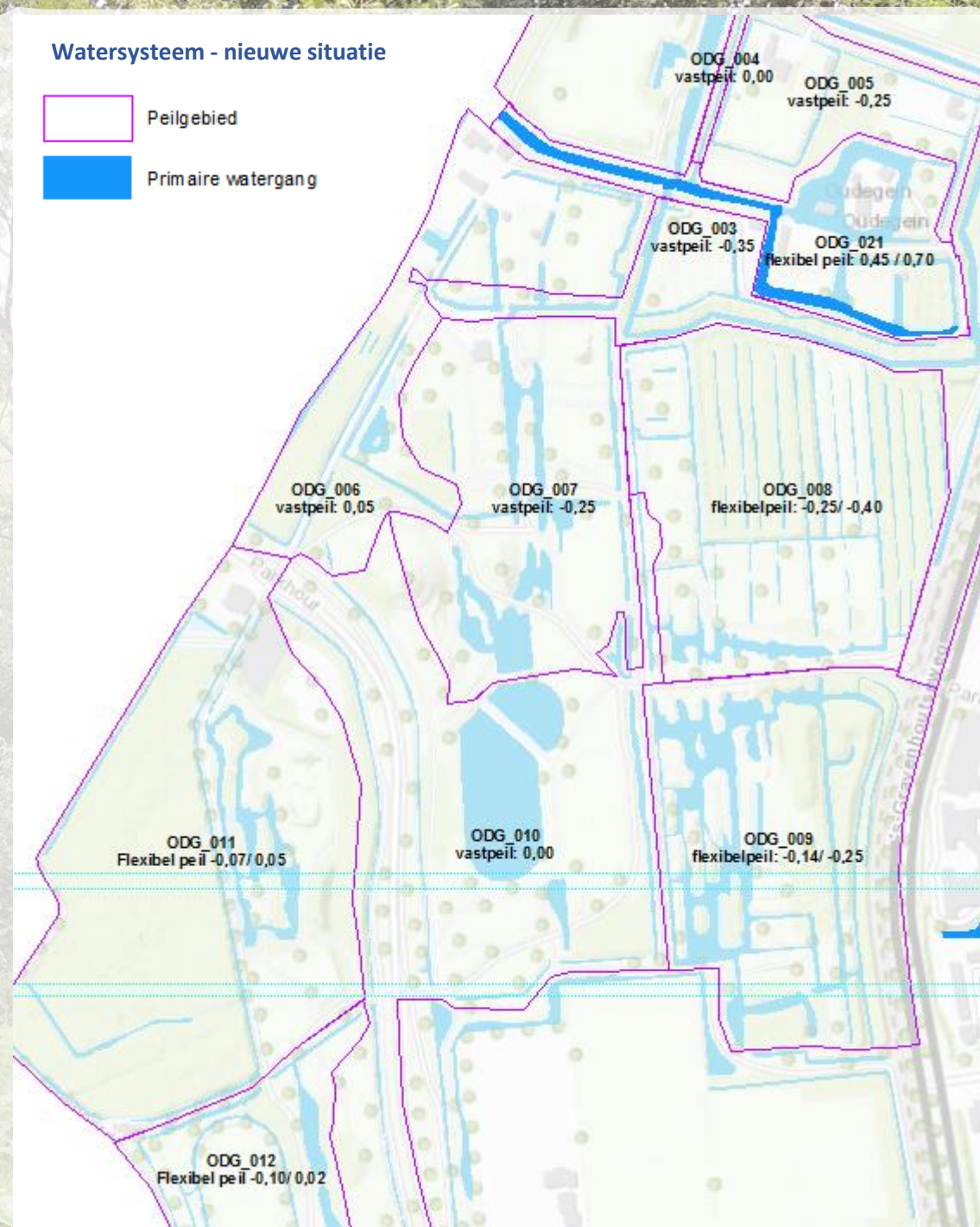
De verwachting is dat de KWA vaker en langer wordt aangezet gedurende de zomers. Om wateroverlast te voorkomen, moet het park altijd overtollig water kunnen lozen op de Doorslag. Om hiervoor te zorgen, wordt een nieuw gemaal gerealiseerd naast de bestaande historische molen, direct aan de Doorslag.

Deze nieuwe locatie ligt in een ander peilgebied dan het huidige maalpand. Om een verbinding te maken naar het nieuwe gemaal moet in peilgebied ODG_006 een bestaande verbindende watergang worden aangepast. Deze watergang wordt verbonden aan peilgebied ODG_003 en krijgt hierdoor een lager peil. Het peil is nu een vast peil van NAP +0,05 m en wordt een vast peil van NAP -0,35 m. Dit is een verlaging van het peil van 40 cm ten opzichte van het huidige peil. De overige peilen in het park worden niet gewijzigd.

In de herziening wordt ook het peil van de slotgracht vastgelegd in een nieuw peilgebied, ODG_021. Momenteel geldt er voor dit gebied nog geen peilbesluit. De slotgracht staat in rechtstreekse verbinding met De Doorslag, tot het peil bij de automatische stuw NAP +0,70 m bereikt. Dan wordt de stuw gesloten. Deze praktijksituatie wordt in het peilbesluit vastgelegd.

Watersysteem - nieuwe situatie

-  Peilgebied
-  Primaire watergang



Waterhuishoudkundige toets

Waterhuishoudkundige toets

Bij het tot stand komen van een herziening, wordt door de waterbeheerder gezocht naar een peil dat:

- Zo goed mogelijk de huidige functie faciliteert
- Voldoet aan de droogleggingsnormen
- Binnen acceptabele kosten mogelijk is

Het faciliteren van de functie en het voldoen aan de droogleggingsnormen wordt beoordeeld door middel van een droogleggingstoets. Bij de droogleggingstoets wordt op basis van de functie van het gebied en de grondsoort bekeken wat de optimale droogleggingsnorm is. Voor dit gebied is de norm 70 tot 100 cm. Het peil in het peilbesluit is dan:

Gemiddelde maaiveldhoogte – droogleggingsnorm = wenselijk peil.

Als het praktijkpeil niet of nauwelijks afwijkt van het wenselijke peil, wordt er veelal voor gekozen om het praktijkpeil vast te leggen.

Bij deze herziening wordt de peilgebiedsgrens verlegd en verhuist een watergang van peilgebied ODG_006 naar ODG_003. In deze watergang wordt een lager peil ingesteld. Omdat de peilen voor de rest van het gebied niet wijzigen, is de droogleggingstoets alleen uitgevoerd voor het gebied waar het peil wijzigt.

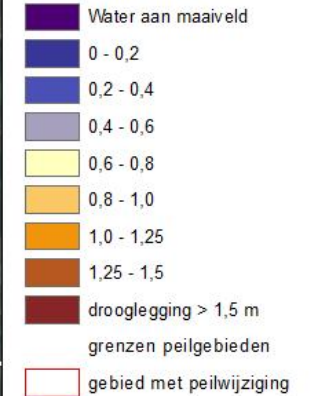
Uit de toets blijkt dat de het peil in de huidige situatie binnen de droogleggingsnorm valt. In de nieuwe situatie heeft het peil te veel drooglegging. Gemiddeld is het peil circa 15 cm te laag. De invloedssfeer van de watergang is echter beperkt.

De kosten om de betreffende watergang op een hoger peil te houden zijn hoog, aangezien hiervoor een extra gemaal nodig zou zijn. Op de volgende pagina worden de effecten van de peilwijziging op de omgeving beschreven.

Drooglegging – huidige situatie



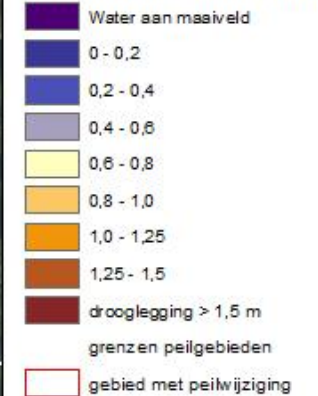
Drooglegging bij winterpeil



Drooglegging – nieuwe situatie



Drooglegging bij winterpeil



Wijzigingen

In dit peilbesluit worden twee wijzigingen gerealiseerd: 1) de grenzen van peilgebieden ODG_003 en ODG_006 worden aangepast en 2) een nieuw peilgebied, ODG_021, wordt toegevoegd aan het peilbesluit.

Effecten van wijzigingen

Het toevoegen van peilgebied ODG_021 is in de praktijk geen wijziging. Bij het opstellen van het huidige peilbesluit, werd de slotgracht als onderdeel van de Hollandse IJssel gezien. Er geldt momenteel voor de Hollandse IJssel geen peilbesluit. Nu het beheer van de Hollandse IJssel door Rijkswaterstaat is overgedragen aan het waterschap, wil het waterschap in de komende jaren een peilbesluit opstellen voor dit gebied.

Vanwege de automatische stuw wijkt het peil in de slotgracht echter af van het peil in de Doorslag. De stuw gaat dicht als het peil boven NAP +0,70 m komt. De slotgracht wordt daarom met de herziening opgenomen in peilbesluit Oudegein en de praktijkpeilen worden vastgelegd.

De wijzigingen van de grenzen van peilgebieden ODG_003 en ODG_006 is wel een wijziging ten opzichte van de huidige situatie. Doordat de watergang in ODG_006 wordt verbonden aan peilgebied ODG_003, daalt het peil in deze watergang met 40 cm ten opzichte van de huidige situatie.

Effect op de natuur en vegetatie

Voor het gebied waarin de watergang zich bevindt, is geen natuurdoeltype vastgesteld. Het gebied is bedoeld voor recreatief gebruik. Bij het flora- en faunaonderzoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Door het verlagen van het peil, zal de ontwateringsdiepte rond de watergang vergroot worden. Hierdoor wordt de bodem binnen de invloedssfeer van de watergang relatief droger. Op langere termijn kan dit als gevolg hebben dat andere oeverplanten zich rond de watergang settelen.

Effect op de waterkwaliteit en ecologie

Doordat het gemaal verplaatst wordt en de molen wordt ingezet, zal de doorstroming in het park verbeteren. Dit heeft met name een positief effect op de waterkwaliteit in het zuidelijke deel van het park.

In het noordelijke deel van peilgebied ODG_006 wordt door het plaatsen van stuwen de doorstroming verslechterd. Als mitigerende maatregel krijgen de stuwen schuiven om te zorgen voor voldoende doorstroming.

In het nieuwe gemaal wordt een visvriendelijke pomp geplaatst. Het vispasseerbaar maken van het gemaal zorgt voor vergroting van het leef- en voedselgebied van de vissen. Dit zal een positief effect hebben op de visstand.

Effect op de bebouwing

De verlaging van het peil met 40 cm zal gevolgen hebben voor de grondwaterstand rond de watergang. De grondwaterstand zal dalen en dit kan gevolgen hebben voor bebouwing die zich binnen de invloedssfeer van de watergang bevindt.

Binnen de invloedssfeer van de watergang ligt 1 gebouw, de molen. Deze molen is gerenoveerd en heeft een betonnen fundering. Hierdoor is de fundering niet gevoelig voor een peilwijziging.

Effect op de archeologie

Kasteel Oudegein staat op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK). De watergang zelf ligt in een zone met een lage verwachting op resten uit de Middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd.

Bij het onderzoek naar archeologie en cultuurhistorie zijn er geen peilgerelateerde bijzonderheden geconstateerd. Er wordt daarom niet verwacht dat de peilwijziging een negatief effect heeft op de archeologie.

Draagvlak in de streek

Binnen het project KWA+ is contact geweest met de belanghebbenden in Park Oudegein. Er is geconstateerd dat er breed draagvlak is voor maatregelen in het projectplan. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen op het projectplan en op de herziening van het peilbesluit.

Colofon

Partiële herziening van het peilbesluit Oudegein 2014 (2019) is een uitgave van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Poldermolen 2
Postbus 550
3990 GJ Houten

T (030) 634 57 00
E post@hdrs.nl
I www.destichtserijnlanden.nl
Twitter [HDSR_waterschap](https://twitter.com/HDSR_waterschap)

Samenstelling, redactie, fotografie en illustraties
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Inspraak

De ontwerp - partiële herziening van het peilbesluit heeft van 5 oktober 2018 tot en met 15 november 2018 ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen bij het waterschap. Derhalve is de partiële herziening ook niet aangepast.

Op 31 januari 2019 is de partiële herziening van het peilbesluit door de commissie SKK van het waterschap behandeld. Op 20 februari 2019 is de partiële herziening van het peilbesluit vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur.

Op de vaststelling van de partiële herziening van het peilbesluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing.

Contact en informatie

Het waterschap informeert u over de voortgang van het peilbesluit via de website. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Mathilda Rebel, contactpersoon voor de Partiële herziening van het peilbesluit Oudegein 2014 (2019), via telefoon: (030) 634 57 00 of e-mail: Mathilda.Rebel@hdrs.nl.